

POLSKIE TOWARZYSTWO INŻYNIERII ROLNICZEJ W PIĄTEJ KADENCJI OBEJMUJĄCEJ LATA 2003-2007 – ZADANIA STATUTOWE I ICH REALIZACJA

Rudolf Michałek, Józef Kowalski, Maciej Kuboń
Katedra Inżynierii Rolniczej i Informatyki, Akademia Rolnicza w Krakowie

Streszczenie. Opracowanie zawiera: uwarunkowania formalno-prawne PTIR, zakres realizacji postulatów i wniosków z poprzedniego zebrania sprawozdawczo-wyborczego, strukturę organizacyjną Towarzystwa oraz działalność finansową PTIR.

Słowa kluczowe: towarzystwo, działalność, zadania, wydawnictwo, zarząd, komisje

Uwarunkowania formalno-prawne

Zgodnie ze statutem Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej (PTIR) art. 23 i 29 Zarząd Główny postanowił zwołać walne zebranie na dzień 5 grudnia 2007 roku. Podjęta decyzja została przesłana władzom oddziałów terenowych a także upowszechniona w sieci Internet.

W walnym zebraniu uczestniczyli delegaci wszystkich krajowych oddziałów wybrani na swoich zebraniach, zgodnie z art. 33 w liczbie 1 delegat na 5 członków. Na podstawie listy obecności podpisanej przez wszystkich obecnych delegatów zostało stwierdzone, że zgodnie z art. 33 w zebraniu uczestniczyło ponad 2/3 z ogólnej liczby wybranych delegatów, a zatem walne zebranie było prawomocne.

Poprzednie walne zebranie członków odbyło się 11 grudnia 2003 roku, od tego czasu upłynął okres 4-ech lat, stąd statutowy obowiązek zwołania szóstego walnego zebrania. W imieniu Zarządu Głównego PTIR, wszystkich przybyłych uczestników powitał jego Prezes prof. dr hab. Rudolf Michałek. Z upoważnienia i na prośbę Honorowego Prezesa, czł. rzecz. PAN, prof. Janusza Hamana przekazał delegatom pozdrowienia i życzenia pełnej satysfakcji ze społecznej prac w Towarzystwie. Poprzedni zjazd udzielił absolutorium następującym władzom Towarzystwa i wytyczył wnioski i zalecenia do pracy w kadencji 2003–2007.

Za najważniejsze zadania uznano:

- wydawanie biuletynu informacyjnego PTIR i uczynienie odpowiedzialnym za to jednego z członków Zarządu Głównego,
- zmiana wysokości składki członkowskiej,
- mobilizacja członków do występowania o granty dla stowarzyszenia,
- zainteresowanie młodych pracowników naukowych i studentów pracami w ramach Towarzystwa i członkostwem w PTIR,

- ukierunkowanie tematyki konferencji i wydawanych zeszytów Inżynierii Rolniczej, podawanie tematów na stronie internetowej Towarzystwa,
- wygłaszanie referatów (na konferencjach oraz szkołach naukowych organizowanych pod patronatem Towarzystwa) o tematyce „perspektywicznej” dla dyscypliny inżynieria rolnicza a nawet całego rolnictwa,
- włączenie do tematyki konferencji referatów dotyczących programów i metod nauczania inżynierii rolniczej w celu doskonalenia dydaktyki na miarę potrzeb nowego, szeroko rozumianego rolnictwa,
- podjęcie działań w celu opracowania tematyki badawczej z możliwością jej zgłoszenia w 6 Programie Ramowym lub w innych finansowanych ze środków UE,
- opracowanie projektu Odznaki Towarzystwa.

Realizacja postulatów

Wszystkie postulaty i wnioski mieszczą się w ogólnych celach i środkach działania Towarzystwa przyjętych w Statucie w rozdz. II, art. 9 i art. 10. Dla przypomnienia należy przytoczyć najważniejsze z nich:

- inspirowanie i podejmowanie myśli technicznej przyczyniającej się do rozwoju gospodarki żywnościowej w Polsce,
- inicjowanie i popieranie prac naukowo-badawczych, rozwojowych i doświadczalnych oraz innych opracowań w dziedzinie inżynierii rolniczej,
- udział we wdrożeniach innowacji i postępu technicznego w kompleksie gospodarki żywnościowej,
- popieranie i udział w zakresie kształcenia i dokształcania specjalistów wszelakich szczebli w dziedzinie inżynierii rolniczej.

Przytoczone powyżej cele Towarzystwo realizowano głównie poprzez organizowanie konferencji, sympozjów i innych spotkań naukowych, zarówno w grupach pracowników naukowych jak i innych środowisk, zwłaszcza gospodarczych i administracyjnych zajmujących się strefą inżynierii rolniczej.

Szczególną formę upowszechniania osiągnięć naukowych i innowacji naukowo-technicznych jest działalność wydawnicza. PTIR wspólnie z Komitetem Techniki Rolniczej wydaje trzy periodyki:

- Inżynieria Rolnicza,
- Problemy Inżynierii Rolniczej,
- Biuletyn Informacyjny „Nauka w Praktyce Rolniczej”

Dwa pierwsze tytuły są ściśle naukowe i drukują wyłącznie prace recenzowane. W kadencji 2003-2007 wydano następujące liczby zeszytów (tabela 1).

Wymienione w tabeli 1 czasopisma stanowiły podstawę drukowania dorobku naukowego naszych pracowników w dyscyplinie inżynieria rolnicza. One też w głównej mierze przyczyniły się do rozwoju naszej kadry naukowej począwszy od stopnia doktora do tytułu naukowego profesora. Z przykrością natomiast trzeba przyjąć ich niską punktację, decydującą o randze naukowej czasopisma. Wg przyjętej obecnie skali Problemy Inżynierii Rolniczej uzyskały tylko 2 punkty, natomiast Inżynieria Rolnicza nie została dotąd wyceńniona, gdyż celowo złożyliśmy ankietę w drugim, lipcowym terminie. Dlatego dla nowej klasyfikacji zachowuje wycenę 4 punktów.

Tabela 1. Liczba wydanych periodyków w latach 2004-2007
 Table 1. Number of published periodicals over the years 2004-2007

Periodyki	2004	2005	2006	2007	Razem
Inżynieria Rolnicza	5	15	13	11	44
Problemy Inżynierii Rolniczej	4	4	4	4	16
Suma					60

Z innych statutowych celów Towarzystwa postawionych na poprzednim walnym zebraniu należy wymienić osiągnięcia w zakresie organizowania konferencji, sympozjów i innych spotkań o charakterze naukowym. Działanie w tym zakresie oceniamy za wiodące. Był one prowadzone przy ścisłej współpracy z Komitetem Techniki Rolniczej PAN a także krajowymi ośrodkami inżynierii rolniczej. Środowisko nasze wyróżnia się wśród innych dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk rolniczych wyjątkową integracją. Niewątpliwie duży wpływ na taki stan ma zapoczątkowana właśnie u nas forma integracji i współpracy w postaci szkół naukowych. W tym miejscu składamy podziękowania prekursorowi tych form szkolenia naukowego prof. Stanisławowi Pabisowi, który jako pierwszy wprowadził szkoły w nasze środowisko. W minionej kadencji przy ścisłym współdziałaniu PTIR przeprowadziliśmy następujące szkoły i warsztaty naukowe:

1. Zimowa Szkoła w Zakopanem: Postęp naukowo-techniczny i organizacyjny w rolnictwie” – coroczna, organizowana przez ośrodek krakowski.
2. Letnia Szkoła Metodologii Nauki w Zakopanem – coroczna, organizowana przez ośrodek warszawski.
3. Letnia Szkoła Inżynierii Systemów Rolnictwa (przeniesiona z Nowej Kaletki do Boszkowa) w ostatnich latach kierowana przez ośrodek poznański, a poprzednio przez ośrodek warszawski.
4. Letnia Szkoła „Postęp w Inżynierii Żywności” organizowana przez ośrodek lubelski
5. Warsztaty naukowe w inżynierii rolniczej i onkologii, połączone ze środowiskiem medycznym, organizowane przez Politechnikę Opolską w Rejviz (Republika Czeska).

Poza corocznymi stałymi szkołami PTIR współorganizowało także imprezy naukowe o charakterze konferencji i sympozjów, niemal we wszystkich krajowych ośrodkach inżynierii rolniczej. Odbywały się one m.in. przy okazji jubileuszy tych ośrodków. Prawie zawsze organizatorem były jednostki obchodzące jubileusz a współorganizatorami Komitet Techniki Rolniczej PAN i nasze Towarzystwo. Na poprzednim walnym zebraniu uznaliśmy, że ilość organizowanych imprez naukowych jest stanowczo za duża, średnio 20-25 w roku, dlatego w ostatniej kadencji ograniczyliśmy ich liczbę do 12-15 rocznie.

Z innych przyjętych do realizacji uchwał należy jeszcze wspomnieć o wydawaniu biuletynu informacyjnego. Postulat ten został zrealizowany, przy dużym zaangażowaniu prof. Małgorzaty Jaros oraz dr Macieja Kubonia. Przez pierwsze dwa lata biuletyn był drukowany a od dwóch lat ukazuje się w sieci Internet. Szczególnie cenny jest w tej drugiej wersji, gdyż zawiera kompletne i aktualne informacje z życia Towarzystwa.

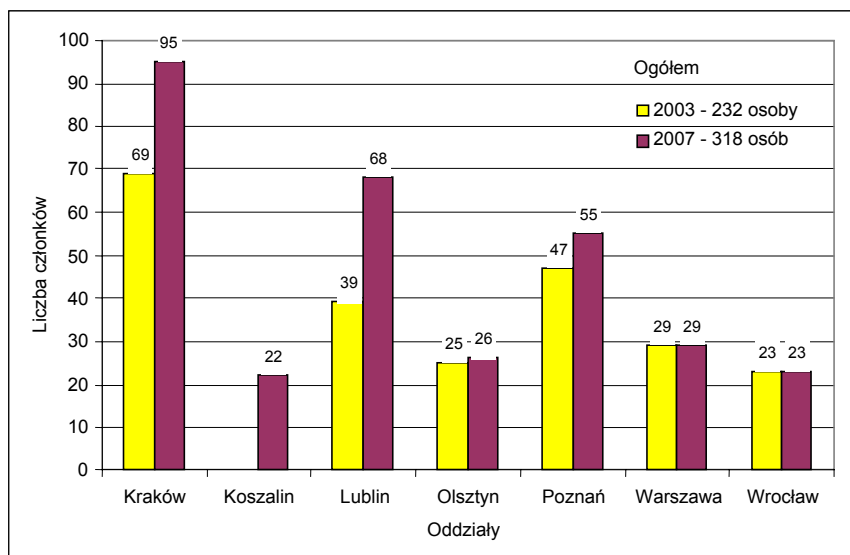
Inny ważny postulat wysunięty do realizacji w minionej kadencji to mobilizacja całego krajowego środowiska inżynierii rolniczej do pozyskiwania grantów wszystkich szczebli. Niestety w tym względzie zdecydowanie ustępujemy innym dyscyplinom. Małą aktywność

spowodowała decyzja byłego KBN o likwidacji sekcji inżynierii rolniczej. To już oznaczało prawdziwą klęskę i zniechęcenie. Kilkuletnie jednak zdecydowane działania, szczególnie w ostatnim roku, podjęte przez władze Komitetu Techniki Rolniczej PAN i PTIR zaowocowały powołaniem własnej sekcji a stąd i nadzieja na uzyskanie większych środków finansowych na badania naukowe. Analizując pozyskiwanie środków finansowych należy równocześnie stwierdzić, iż w minionej kadencji nie otrzymaliśmy od KBN (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) żadnych dotacji. Towarzystwo działało wyłącznie w oparciu o dochody z opłat konferencyjnych, bez naliczania zysków. Stąd też stopniowo tracimy zgromadzone uprzednio zasoby finansowe. Szczegółowe rozliczenie finansowe przedstawione zostanie w dalszej części opracowania.

Za mało ambitny postulat przyjęty na walnym zjeździe należy uznać obniżenie składki członkowskiej. Został on jednak zrealizowany, ale nie do końca mamy rozeznanie odnośnie aktualnego stanu realizacji obniżonych składek. Delegaci na poprzednim walnym zebraniu wskazywali jednoznacznie, że powodem spadku liczby członków w poprzedniej kadencji o 30% były stanowczo zawyżone składki. Większość jednak z nas obecnie uznaje wysokość składki za bardzo niską, a dającą członkom wyraźne przywileje, zarówno w opłatach konferencji jak i ponoszonych kosztach druku artykułów.

Struktura organizacyjna i liczba członków Towarzystwa

Strukturę organizacyjną PTIR i stan ilościowy członków w poszczególnych Oddziałach na koniec obecnej kadencji przedstawia rysunek 1.

Rys. 1. Stan ilościowy członków PTIR w poszczególnych oddziałach w latach 2003 i 2007

Fig. 1. Number of the PTIR members in individual branches in years 2003 and 2007

Z satysfakcją należy odnotować fakt powołania ostatnio do działalności Oddziału Towarzystwa przy Politechnice Koszalińskiej. Ośrodek ten od kilku lat coraz silniej integruje się z naszym środowiskiem, w czym zasługę mają m.in. prof. Ewa Wachowicz oraz prof. Leon Kukiełka – dziekan Wydziału. Niestety w pozostałych Oddziałach z wyjątkiem Krakowa nie widać korzystnych zmian w przyroście liczby nowych członków. Może zatem w tym miejscu postawić pytanie: czy potrzebne jest nam Towarzystwo? Jeśli odpowiemy na pytanie twierdząco, to postawmy drugie pytanie: Jakie formy działalności pozwolą nam pozyskiwać nowych członków?

Działalność finansowa PTIR

W minionej kadencji działalność finansowa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej oparta była o przychody wynikające z:

- wpłat na konferencje organizowane przez Ośrodek krakowski (głównie Szkoła w Zakopanem),
- wpłat od sponsorów,
- odsetek bankowych funduszy zgromadzonych na koncie,
- składek członkowskich,
- dotacji Wydziału nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAN,
- obsługi finansowej prowadzonego tematu badawczego (tylko w 2004 r.).

Wysokie wartości przychodów zanotowanych wg stanu na koniec każdego sprawozdawczego roku wynikały z wpłat na obsługę konferencji oraz pokrycia kosztów wydawnictwa. Walory te były corocznie zużywane w pełni na pokrycie kosztów organizacji konferencji oraz kosztów wydawniczych. W tym zakresie Zarząd przestrzegał zasady zrównoważenia rozchodów z przychodami a więc bez zysku. Pozostałe składowe wymienionych źródeł przychodów są w ujęciu wartościowym nieznaczne i wystarczają w zasadzie tylko na pokrycie kosztów działalności Zarządu Głównego, łącznie z prowadzeniem księgowości. Dodatni lub ujemny bilans przychodów i rozchodów na koniec roku wynika z „poślizgu” pomiędzy wcześniejszymi wpłatami na konferencję w Zakopanem (luty) a pokryciem kosztów jej organizacji, utrzymaniem uczestników oraz kosztów druku poszczególnych zeszytów Inżynierii Rolniczej a refundacją za ten druk przez zamawiających z innych ośrodków w kraju.

Globalnie obrót środkami finansowymi wynikający z działalności wydawniczej był znaczny i przekraczał rocznie 100 tys. złotych. Pełną charakterystykę działalności w tym zakresie w latach 2005 do 2007 przedstawia tabela 2.

Należy tutaj nadmienić, że do liczby dziewięciu zeszytów wydanych w roku 2007 do momentu opracowywania sprawozdania finansowego trzeba dodać jeszcze pięć, które się ukazały, bądź się ukazą jeszcze z datą wydania za roku 2007. Przedstawione w tabeli dane liczbowe celowo przedkładamy autorom korzystającym z naszego wydawnictwa a także innym wydawcom. Chcielibyśmy uzmysłowić czytelnikom skalę naszej działalności oraz przedstawić realne koszty (bez zysku) druku jednego artykułu oraz jednej strony.

Z przedstawionych skrótowo danych dotyczących działalności finansowej Zarządu Głównego wynika, że PTIR jako stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej może funkcjonować z pożytkiem dla inżynierii rolniczej w kraju bez generowania kosztów.

Tabela 2. Charakterystyka działalności wydawniczej PTIR
Table 2. Characteristics of the PTIR publishing activity

Liczba wydanych zeszytów w roku	Całkowity koszt wydania zeszytów zł	Średnia liczba artykułów szt./zeszyt	Średnia liczba stron w zeszycie	Koszt jednej strony przy nakł. 150 egz. zł/stronę	Koszt jednego artykułu (średnio 8 stron) zł/artkuł
2005					
15	134198	468	358	26,8	286,7
2006					
13	111195	460	450	24,7	241,7
2007					
9	69438	271	271	28,5	256,2
RAZEM					
37	314831	1199	360	27,2	262,6

Władze Zarządu Głównego i Oddziałów terenowych w kadencji 2003–2007

W okresie sprawozdawczym Polskim Towarzystwem Inżynierii Rolniczej kierowali:

Zarząd Główny PTIR

Prezes honorowy	- prof. zw. dr hab. Janusz Haman
Prezes	- prof. dr hab. Rudolf Michałek
V-ce prezes	- prof. dr hab. Józef Szlachta
Sekretarz	- prof. dr hab. Józef Kowalski
Skarbnik	- dr Maciej Kuboń
Członek	- prof. dr hab. Małgorzata Jaros
Członek	- prof. dr hab. Adam Krysztofiak

Komisja Rewizyjna

Przewodniczący	- prof. dr hab. Aleksander Szeptycki
Członek	- dr Jan Borch
Członek	- prof. dr hab. Tadeusz Sęk

Sąd Koleżeński

Przewodniczący	- prof. dr hab. Eugeniusz Kamiński
Członek	- prof. dr hab. Robert Rowiński
Członek	- prof. dr hab. Zdzisław Wójcicki

Prezesi Oddziałów terenowych

Kraków	- dr hab. Sylwester Tabor
Lublin	- prof. dr hab. Ignacy Niedziółka
Olsztyn	- prof. dr hab. Jacek Bieranowski
Poznań	- prof. dr hab. Adam Krysztofiak
Warszawa	- prof. zw. dr hab. Stanisław Pabis
Wrocław	- prof. dr hab. Józef Szlachta

W dniu 5 grudnia 2007 roku na walnym zebraniu członków Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej zostały wybrane nowe władze: na kadencję 2007-2011:

ZG PTIR

Prezes honorowy	- prof. zw. dr hab. Janusz Haman
Prezes	- prof. dr hab. Rudolf Michałek
V-ce prezes	- prof. dr hab. Józef Szlachta
Sekretarz	- dr hab. Sylwester Tabor
Skarbnik	- dr Maciej Kuboń
Członek	- prof. dr hab. Kazimierz Dreszer
Członek	- prof. dr hab. Adam Krysztofiak

Komisja Rewizyjna

Przewodniczący	- dr hab. Sławomir Kurpaska, prof. AR
Członek	- dr hab. Ewa Wachowicz prof. PK
Członek	- prof. dr hab. Tadeusz Sęk

Sąd Koleżeński

Przewodniczący	- prof. dr hab. Andrzej Kwieciński
Członek	- prof. dr hab. Tadeusz Rawa
Członek	- prof. dr hab. Ignacy Niedziółka

Prezesi Oddziałów terenowych

Kraków	- dr hab. Michał Cupiał
Lublin	- prof. dr hab. Ignacy Niedziółka
Olsztyn	- dr inż. Piotr Sołowiej
Poznań	- prof. dr hab. Adam Krysztofiak
Warszawa	- prof. dr hab. Małgorzata Jaros
Wrocław	- prof. dr hab. Józef Szlachta

POLISH SOCIETY OF AGRICULTURAL ENGINEERING (PTIR) IN THE FIFTH TERM OVER THE YEARS 2003-2007 – STATUTORY ASSIGNMENTS AND THEIR EXECUTION

Abstract. The study contains: formal and legal determinants of the PTIR, the scope of implementation of demands and conclusions from previous reporting-election meeting, organisational structure of the Society, and financial operations of the PTIR.

Key words: society, operation, assignments, publishing company, managing board, committees

Adres do korespondencji:

Rudolf Michałek; e-mail: rmichalek@ar.krakow.pl
Katedra Inżynierii Rolniczej i Informatyki
Akademia Rolnicza w Krakowie
ul. Balicka 116B
30-149 Kraków